

Norwegian B – Standard level – Paper 1
Norvégien B – Niveau moyen – Épreuve 1
Noruego B – Nivel medio – Prueba 1

Wednesday 4 May 2016 (afternoon)

Mercredi 4 mai 2016 (après-midi)

Miércoles 4 de mayo de 2016 (tarde)

1 h 30 m

Text booklet – Instructions to candidates

- Do not open this booklet until instructed to do so.
- This booklet contains all of the texts required for paper 1.
- Answer the questions in the question and answer booklet provided.

Livret de textes – Instructions destinées aux candidats

- N'ouvrez pas ce livret avant d'y être autorisé(e).
- Ce livret contient tous les textes nécessaires à l'épreuve 1.
- Répondez à toutes les questions dans le livret de questions et réponses fourni.

Cuaderno de textos – Instrucciones para los alumnos

- No abra este cuaderno hasta que se lo autoricen.
- Este cuaderno contiene todos los textos para la prueba 1.
- Conteste todas las preguntas en el cuaderno de preguntas y respuestas.

Tekst A

Regler for bruk av bilder på Internett

Vern av privatlivet

“Enhver har rett til respekt for sitt privatliv”, det står det blant annet i Den europeiske menneskerettskonvensjon. I Norge har vi flere lovbestemmelser som skal sikre at personopplysninger blir forsvarlig behandlet, og som skal gi privatlivets fred et visst vern.

5

“Jeg kan gjøre hva jeg vil med bilder jeg har tatt”

Nei! Når du har fotografert noe eller noen har du en del rettigheter til det bildet. Det betyr ikke at du kan gjøre akkurat hva du vil med det. Regelen om privatlivets fred gjelder også for bilder du har tatt av andre.

10

Har du spurt om lov?

Hvis du har tatt et bilde av en person, så må du ha personens samtykke før du kan publisere dette bildet. Hvis bildet er av en person under 15 år, så må du også ha tillatelse fra foreldrene til denne personen. Ikke glem at opplysninger på Internett er søkbare for alle! Det er enkelt å hente inn informasjonen fra inn- eller utland, og bruke den i direkte markedsføring, videresalg eller til andre framstøt overfor mindreårige.

15

Hvilke konsekvenser?

Før du publiserer et bilde bør du ha gjort deg noen [– X –] om hvorfor du publiserer og om hvilke [– 5 –] det kan få for deg og de som eventuelt er på bildet. [– 6 –] er ikke nok for å vurdere om det er ok å bruke bildene. Det er viktig at du også vurderer om bildet kan misbrukes i noen [– 7 –], og om den risikoen er akseptabel for deg og de andre på bildet.

20

Tilpasset fra www.ung.no (2014)

Tekst B

Tankevekkende om klimaendringene

BOK: Vil du få andre engasjert i klima og miljø, bør du anbefale dem å lese *Høsten* av Jan Henrik Nielsen.

I boka *Høsten* møter vi Nanna på 12 år og lillesøsteren hennes Fride på 5. Jentene har i flere år levd skjult i en bunker sammen med faren, for å unngå den ukjente sykdommen, som har lagt nesten hele verden øde. Faren deres mener det fortsatt er farlig å gå ut, men jentene holder det snart ikke ut lenger.

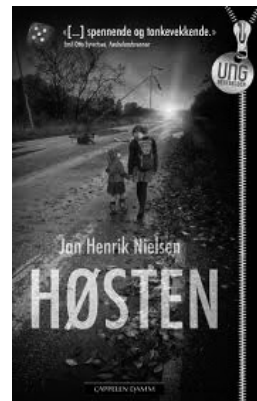
En dag finner Fride en hemmelig gang som leder dem ut av bunkeren. Begge jentene får overbevist faren om å bo i den gamle hytta deres, men lykken varer ikke lenge.

Faren deres har blitt smittet av sykdommen, og for at han skal overleve må Nanna og Fride dra til byen for å finne medisinen som er skjult i leiligheten. Men hvor trygt er det å dra ned til den forlatte byen, og er den egentlig så forlatt som de tror?

Høsten er en engasjerende og lettlest bok som tar deg med inn i livene til Nanna og Fride, som lever i en verden der de menneskeskapte klimaendringene tydelig har satt sine spor. Boka er spennende fra begynnelse til slutt. Det er praktisk talt umulig å legge den fra seg.

Boka er utrolig godt skrevet og anbefales til alle. Man får et veldig godt innblikk i hvordan det er å leve i en verden der de menneskeskapte klimaendringene virkelig er blitt en realitet. Forfatteren sier ingenting om hvilken tid handlingen foregår i, noe som kan bety at vi må handle drastisk, for å unngå en verden som Nanna og Fride sin. Og det helst nå.

Denne boka vil være tankevekkende for alle som leser den, og kanskje vil den få flere til å bli litt mer interessert i klima og miljø.

Tilpasset fra Ingrid Wærnes Minde, <http://Putsj.no> (2013)

Tekst C

Ønskelisten din er viktig for samfunnet

Har du skrevet ønskeliste til jul? Hvis ikke bidrar du til sløsing.

Julehandel bidrar til sløsing

5 Sløsing med verdens ressurser blir ekstra tydelig i desember. I fjor julehandlet nordmenn for svimlende 50 milliarder kroner. Hvis hver nordmann i gjennomsnitt får én gave som hun ikke behøver og ikke orker å bytte, kaster man bort over fem millioner produkter bare ved det. Fem millioner produkter som andre kunne hatt bruk for, eller som kanskje aldri burde vært laget.

Penger – den beste gaven?

10 Ifølge Agnar Sandmo, professor ved Norges Handelshøyskole, vil det alltid være bedre å gi 100 kroner enn en gjenstand til 100 kroner. Mottakeren taper aldri på å få kontantene. Tvert imot, mottakeren vil nesten alltid foretrekke å bruke kontantene på noe annet enn den tingen som giveren plukker ut. Gaven vil nesten alltid ha høyere verdi for giveren enn den har for mottakeren. Penger er faktisk den eneste gaven som fullt ut vil bli like høyt verdsatt hos mottakeren som hos giveren.

Ønskelisten er genial

15 Og kanskje har nordmenn til en viss grad fått øynene opp for alternativer til nips og juleslips under treet. I hvert fall blir det stadig flere tilbydere av forhåndsbetalte bankkort og gavekort i markedet. Tenk om du kunne bygge en bro mellom hver giver og mottaker. Problemet er at man ofte ikke vet hva mottakeren vil ha, og løsningen er enkel, den kalles ønskeliste.

Vær konkret!

20 Til jul er det tradisjon å ha gaver under treet, og denne tradisjonen vil antakelig alltid vinne over økonomisk fornuft i desember, så la oss slå et slag for den konkrete ønskelisten i år. Sleng gjerne på både merke, butikk og størrelse for å minimere misforståelser på veien. Er du av typen som «har alt du trenger», så skriv opp forbruksvarer du likevel vil kjøpe i nærmeste fremtid. Alle går tomme for sjampo. Og kanskje setter du pris på en flaske god vin, eller et teaterbesøk.

25 Hvis du får det du trenger til jul uten at det går på bekostning av en tradisjon som mange setter pris på, er gevinsten julegaver du virkelig har bruk for og en mer bærekraftig julefeiring.

Tekst D

INTERVJUET SPRÅKSJEFEN

Foto: Camilla Sørheim.

Ragnhild Bjørge er tilsett som den første språksjefen i NRK¹. Ho byrja i NRK som nynorskpraktikant våren 2007, og har arbeidd i NRK etterpå. Ho var journalist i NRK Hordaland før ho byrja i Dagsnytt², og der var ho reporter, programleiar, vaksjef og språkkontakt. I den nye stillinga som språksjef skal ho passa på språket i NRK. Ikkje alle er fornøgde med språket i NRK. Av og til får ho kjeft, medan andre kjem med gode råd.

[– X –]

– Jamt over er det ganske godt, og det synest folk også, viser brukerundersøkingar. Likevel blir det ein del slurv, hastverksarbeid, ufullstendige setningar og kommafeil.

[– 32 –]

– NRK er ein av dei få stadene der du høyrer reint nynorsk eller bokmål. Samstundes skal NRK-språket spegla landet geografisk. Det er viktig å ha medarbeidarar med ulike dialekter, men det er alltid ein balansegang. Det er viktigare at lyttarar og sjåarar forstår kva som blir sagt, enn at NRK-tilsette får snakka slik dei gjer rundt kjøkkenbordet heime.

[– 33 –]

– Ikkje dersom nye retningslinjer for bruk av dialekt i NRK blir vedtekne før påske. Lydane må ikkje stå i vegen for innhaldet. Når kylling blir "skjylling" og tjue vert "skjue", får ikkje folk med seg innhaldet, og då gjer me ikkje jobben vår.

[– 34 –]

– Øva seg. Gå til logoped. Læra seg å uttala lydane rett. Set tungespissen ned mot tennene i underkjeven. Då blir det kino, ikkje "skjino"!

Tilpasset fra Kjersti Mjør, *btmagasinet* (2015)

¹ NRK: Norsk rikskringkasting

² Dagsnytt: daglig nyhetssending på NRK